

VUOSIKERTOMUS 2021

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS	3
Tornionlaakson neuvoston puheenjohtajan tervehdys	3
Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	3
Toiminnanjohtajan tervehdys	4
Tornionlaakson neuvoston tehtävä, visio ja tavoitteet	5
Organisaatio ja jäsenet	5
Tornionlaakson neuvoston perustoiminta	10
Tornionlaakson neuvoston hanketoiminta	16
TALOUS	19
Tuloslaskelma	19
Tase	20
Kirjanpitoperiaatteet ja tilinpäätöskommentit	21
Allekirjoitukset	24

Tornionlaakson neuvoston hallitus ja toiminnanjohtaja, yhdistysnumero 222000-0786 Haaparanta, luovuttavat seuraavan vuosikertomuksen vuodelle 2021.

Vuosikertomus on laadittu Ruotsin kruunuissa, SEK. Jos muuta ei mainita, tilitetään kaikki summat kruunuissa (kr). Tiedot sulkeissa koskevat edellistä vuotta.

TOIMINTAKERTOMUS 2021

TORNIOLAAKSON NEUVOSTON PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Tornionlaakson neuvoston tehtävänä on helpottaa meidän rajaseudun ihmisten elämää ja ajaa meidän etujamme niin, että voisimme tehdä työtä ja elää esteettä, koska mielestämme elämme ja asumme maassa, jossa rajoja ei ole. Pilottialue Tornionlaakso tarkoittaa yhteistä ja luonnollista työssäkäyntialuetta, jossa asukkaat ylittävät valtakunnanrajan päivittäin niin työn kuin vapaa-ajan merkeissä ja hankkeen tarkoituksena on taata liikkuvuuden ja meille tutun elintavan jatkuminen myös mahdollisten poikkeustilanteiden aikana.

Olemme aloittaneet kulttuurialan hankkeen, jonka tarkoituksena on tuoda esiin, mitä Tornionlaakson kunnissa tapahtuu kulttuurin alalla sekä antaa tietoa kulttuuritapahtumista, joihin voimme osallistua. Infrastruktuuriryhmän perustamisen kautta pyritään kytkemään yhteen infrastruktuurin tarpeet, niin yritysten tarvitsema infrastruktuuri kuin asukkainen vapaaseen liikkumiseen liittyvät edellytykset.

Tornionlaakson neuvosto on nyt myös lisännyt kokousten ja teematapaamisten/seminaarien määrää, jotta Tornionlaakson neuvoston tekemisestä voidaan tiedottaa paremmin ja laajemmin ja siten levittää tietoa tärkeistä tapahtumista 14 kuntamme alueella. Sitä kautta kiinnostus ja tieto Tornionlaaksosta kasvaa. Olemme kiitollisia siitä, että Yykeän (Lyngenin) kunta Norjasta on liittynyt Tornionlaakson neuvostoon, mikä vahvistaa yhteenkuuluvuuttamme ja tulevia, tarjonnan laajentamiseen ja osaamisen lisäämiseen tärkeitä yhteisiä panostuksiamme.

Lopuksi on muistettava, että Tornionlaakson neuvoston on jatkossakin nostettava esiin rajayhteisöä koskevia asioita päätettäville poliitikoille/virkailijoille niin viranomaisten kuin hallituksen sisällä, jotta meidän arkipäiväämme hankaloittamaan ei rakennettaisi lisää esteitä.

Toivottavasti pandemia hellittää niin, että voimme pitää myös fyysisiä kokouksia, joiden kautta saamme aivan toisen ulottuvuuden kuin mitä digitaaliset kontaktit mahdollistavat.

Övertorneå 19.1.2022
Roland Kemppainen
Tornionlaakson neuvoston puheenjohtaja

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Päättynyt toimintavuosi oli Tornionlaakson Neuvostolle koronapandemiasta huolimatta monella tapaa menestys. Poikkeukselliset olosuhteet edesauttoivat ja jopa pakottivat meitä hyödyntämään digitalisaatiota entistä enemmän. Hallituksen kokouksiin osallistuttiin aiempaa aktiivisemmin, ja joka kerta mukana oli edustus lähes kaikista kunnista. Etänä toimiminen mahdollisti todella työskentelyn tehostumisen, ja sen tulokset ovat todennettavissa tässä vuosikertomuksessa.

Erikoinen ajanjakso vaihtuvine määräyksineen osoitti Tornionlaakson Neuvoston tapaisen organisaation tarpeellisuuden tällä alueella. Saimme entistä selkeämmin todeta, kuinka vähän näiden kolmen maan päättävissä elimissä tiedetään ja tiedostetaan Tornionlaakson erityisyys alueena. Mielenkiintoista oli huomata, kuinka epätietoiset tornionlaaksolaiset avointen rajojen sulkeutuessa, näkivät nimenomaan Tornionlaakson Neuvostossa sen toimijan, joka voisi olla avuksi ja vaikuttaa kansalaisten ja yritysten arjen sujuvuuteen.

Aktiivisen toiminnanjohtajan ja osallistuvan hallituksen toimesta työstettiin vuoden aikana useita julkilausumia, joilla varmasti oli painoarvoa kulloiseenkin tilanteeseen. Julkilausumien sisällöillä onnistuttiin myös nostamaan esille Tornionlaakson alueen erillismerkitystä.

Tuloksekkaasta toiminnasta kertoo myös yleinen kiinnostus organisaatiotamme ja yleensä rajayhteistyötä kohtaan. Tästä todisteena neuvoston jäsenten taholta tullut toive siitä, että myös

neuvosto voisi kokoontua muulloinkin kuin vain kerran vuodessa vuosikokoukseen. Hieno tunnustus työllemme on myös se, että Lyngenin kunta ilmoitti halukkuutensa liittyä jäseneksi. On hienoa, että saamme siten laajennettua norjalaista näkökulmaa entistä enemmän toimintaamme.

Hallituksen puheenjohtajan roolissa pyydän saada kiittää Tuula Ajankia erittäin aktiivisesta toiminnasta. Kiitän myös hallituksen jäseniä siitä, että olette halunneet antaa aikaanne ja osaamistamme yhteiseen työhön Tornionlaakson kehittämistyöhön.

Päättävä toimintavuosi luo hyvän pohjan tulevalle toiminnalle. Toivokaamme, että vaikkakin etäkokoustaminen toimii, olisi meillä mahdollisuus tulevan vuoden aikana tavata myös kasvokkain.

Pello 26.1.2022
Eero Ylitalo
Hallituksen puheenjohtaja

TOIMINNANJOHTAJAN TERVEHDYS

Toimintavuosi 2021 on ollut tehokas huolimatta meitä edelleen rajoittavasta pandemiasta. Emme voi sivuuttaa pandemiaa, mutta olemme oppineet toimimaan ja ymmärrämme entistä paremmin edunvalvonnan merkityksen. Ja mikä tärkeintä, olemme Tornionlaakson neuvostossa entisestään tiivistäneet toimintaamme. Vuosikokous päätti 9. kesäkuuta neuvoston roolin kasvattamisesta lisäämällä kokousten määrää yhdestä kokouksesta kolmeen-neljään kokoukseen vuodessa.

Tarkoituksena ei ole kasvattaa byrokratiaa vaan useamman kokouksen tavoitteena on tiedonkulun parantaminen hallituksen, neuvoston, hanketoimijoiden sekä viranomaisten välillä. Neuvosto kokoontuikin toisen kerran jo 25. marraskuuta syyskokoukseen. Syyskokous jouduttiin pandemian vuoksi pitämään etänä, tarkoituksena oli ollut järjestää hallituksen ja neuvoston kokoukset peräkkäisinä päivinä Muoniossa, jolloin yhteinen tutustumistilaisuus olisi ollut mahdollinen. Pyrimme järjestämään suunnitellun kokoustapahtuman maaliskuussa 2022.

Kiitän Tornionlaakson neuvostoa ja hallitusta tuesta sekä luottamuksesta, jonka olen työlleni saanut. Osallistujamäärät kokouksissa ovat olleet runsaat, ja kokouksissa on käyty paljon rakentavia keskusteluja. Vuoden 2021 päätökset, toiminta ja tulokset antavat lentävän lähdön vuodelle 2022. Olemme kesäkuussa jättäneet Ruotsiin Leader -hankemuksen, tehneet päätökset kahden henkilön määräaikaisesta palkkauksesta, rekrytointiprosessi on suoritettu syksyn aikana ja olemme erittäin laajasta hakijajoukosta valinneet Leader hankkeen projektipäälliköksi Pia Suonvierin Haaparannalta ja kulttuurikoordinaattoriksi Virpi Peitson Ylitorniolta. Lisäksi saimme joulukuussa varmistuksen sille, että Tornionlaakson neuvoston alue ja jäsenmäärä kasvaa, kun Yykeän (Lyngenin) kunta Norjasta liittyi 1.1.2022 neuvoston jäseneksi.

Hallitus linjasi keväällä 2021, että toiminnan tulee olla kaksinapaista, vahvistamme edunvalvontaa Suomen, Ruotsin ja Norjan päättäjien suuntaan, mutta panostamme yhtä lailla myös omalla alueella tapahtuvaan toimintaan. Uudet määräaikaiset rekrytoinnit ovat merkittävä panostus, joka suuntautuu alueella tapahtuvaan toimintaan ja myös edunvalvonnassa on odotettavissa isoja panostuksia. Kokousten lisäksi, kuten sisäministerien vierailu Tornionlaaksossa lokakuussa, haemme laajempaa näkyvyyttä. Juuri ennen joulua saimme tiedon, että Tornionlaakson neuvosto on mukana SuomiAreena 2022 tapahtuman virallisessa ohjelmassa. Olemme myös kartoittaneet Ruotsin Almedalen ja Norjan Arendalsuke tapahtumia.

On todellakin aika suunnata katse Pohjoiseen ja aidosti Pohjoismaista yhteistyötä tekevään Tornionlaaksoon! Tämä on viestimme, kun jatkamme työtämme niin edunvalvonnan merkeissä kuin konkreettisesti jäsenkunnissa.

Tornio 14.1.2022
Tuula Ajanki
Toiminnanjohtaja

TORNIOLAAKSON NEUVOSTON TEHTÄVÄ, VISIO JA TAVOITTEET

Tehtävä Tornionlaakson neuvosto on rajat ylittävä yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaatio, jonka jäseniä ovat pohjoiset rajakunnat Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Tornionlaakson neuvosto on jäsenkuntiensa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja sekä yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston virallisista rajakomiteoista. Tornionlaakson neuvoston strategia ohjaa toimintaa yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteiden kanssa.

Visio Tornionlaakso on Euroopan integroitunein rajavyöhyke. Tornionlaaksossa asukkaiden tulee voida elää, opiskella, tehdä töitä ja yrittää turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä rajat ylittäen, niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi.

Rajat ylittävän yhteistyön tavoitteet

Infrastruktuurin kehittäminen
Yritys- ja matkailuyhteistyön kehittäminen
Kulttuurin vahvistaminen
Koulutusyhteistyön kehittäminen

→ TORNIOLAAKSON ELINVOIMAN VAHVISTAMINEN

Vuoden 2021 aikana toiminnan painopisteenä oli Pilottialue Tornionlaakso ja alueen edunvalvonta. Edunvalvonnan tavoitteena on ollut saada päättäjät ymmärtämään ja näkemään Tornionlaakson erityispiirteet, päivittäisen työssäkäynnin toisessa maassa, sekä ne lukemattomat uudet mahdollisuudet, jotka kolme maata ja pohjoista maakuntaa yhdessä tarjoavat. Pilottialue Tornionlaakso on konkreettinen tapa edetä kohti Tornionlaakson neuvoston visiota Euroopan integroituneimmasta rajavyöhykkeestä.

Toimintavuonna 2021 panostettiin myös kulttuuri- ja matkailuyhteistyön kehittämiseen. Tornionlaakson neuvosto jätti kesäkuussa 2021 hankehakemuksen Ruotsin Leader Tornedalenille nimellä Kulttuuri ja perinteet, jotka yhdistävät kolme maata.

TORNIOLAAKSON NEUVOSTON ORGANISAATIO JA JÄSENET

Organisaatio koostuu neuvostosta, hallituksesta, kansliasta sekä hallituksen asettamista rajanylisistä työryhmistä. Vuonna 2021 toiminnanjohtaja on ainut työntekijä.

Jäsenkunnat

Tornionlaakson neuvosto muodostui vuonna 2021 13 jäsenkunnasta, kolmesta maasta:

Suomesta Tornio, Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio ja Enontekiö
Ruotsista Haaparanta, Övertorneå, Pajala ja Kiiruna (itäinen osa)
Norjasta Storfjord, Kåfjord ja Nordreisa.

Jäsenkunnat valitsevat edustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä yhden kuntavaalikauden ajaksi kerrallaan. Puheenjohtaja sekä kaksi varapuheenjohtajaa valitaan vuosittain. Toimivuoden puheenjohtajana on toiminut Roland Kemppainen Övertorneåltä ja varapuheenjohtajina Sari Juntura Tornioista ja Geir Varvik Storfjordista.

Asukasluku Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien asukasluku 1.1.2021 on 67 796 (huom. Kiirunan kunnasta mukana ovat itäiset osat, Vittangin ja Karesuandon seurakunnat).

Vuosikokous 2021

Tornionlaakson neuvoston vuosikokous pidettiin 9. kesäkuuta hybriditapahtumana, eli osallistuminen oli mahdollista paikan päällä Torniossa sekä etäyhteydellä. Vuosikokoukseen osallistui 21 (31) neuvoston jäsentä ja 11 hallituksen jäsentä sekä varajäsentä. Vuosikokouksen yhteydessä 8.6. järjestettiin kulttuuriseminaari yhteistyössä Samverkansplattform för minoritetsspråk på Nordkalotten -hankkeen kanssa. Kulttuuriseminaarin ohjelma rakentui huomioiden kaikki kolme maata, ja palaute seminaarista oli erittäin positiivinen. Vuosikokous toivoi, että tätä käytäntöä teemoitetuista seminaareista jatketaan myös tulevien kokousten toteutuksessa.

Vuosikokous teki useita tulevan toiminnan kannalta merkittäviä päätöksiä. Eräs keskeisimmistä oli neuvoston roolin kasvattaminen lisäämällä kokousten määrää vuosikokouksesta kolmeen–neljään kokoukseen vuodessa. Tarkoituksen ei ole kasvattaa byrokratiaan vaan useamman kokouksen tavoitteena on tiedonkulun parantaminen hallituksen, neuvoston sekä viranomaisten välillä. Vuosikokous päätti, että jo syksyn 2021 aikana pidetään neuvoston syyskokous, yhdistettynä teemaseminaariin.

Neuvosto on jo 2020 hyväksynyt oman pääoman käyttämisen kulttuuriin palkattavan resurssin palkkakustannuksiin tai hanketoimintaan. Toiminnanjohtaja on tehnyt yhdessä kulttuuri- ja matkailutyöryhmän puheenjohtajan kanssa hankehakemuksen sekä laskelmat toisen ylimääräisen resurssin palkkaamiseksi 16 kk määräaikaisella työsopimuksella. Vuosikokous hyväksyi alijäämäisen budjetin vuodelle 2022 ja pitää sitä perusteltuna koska ylimääräisen resurssin palkkaamiselle on selkeä tarve.

Lyngenin eli Yykeän kunta Norjasta on kesäkuussa 2021 jättänyt hakemuksen Tornionlaakson neuvoston jäsenyydestä alkaen 1.1.2022 sillä ehdolla, että kunta tekee poliittisen päätöksen jäsenyydestä syksyn 2021 aikana. Neuvosto näki Lyngenin kunnan jäsenhakemusta suurena kunniana Tornionlaakson neuvostolle. Vuosikokous hyväksyi hakemuksen ehdollisena Lyngenin kunnan hakemuksen mukaisesti. Syyskokouksessa neuvosto hyväksyy Lyngenin kunnan esittämät hallituksen jäsenet.

Suomen kuntavaalien siirtyminen

Suomen hallituksen esityksen mukaisesti kuntavaalit siirtyivät korona pandemian vuoksi huhtikuulta kesäkuun 13. päivälle. Tämä aiheutti haastavan tilanteen myös Tornionlaakson neuvoston vuosikokoukselle, koska Suomen osalta uudet kuntien luottamushenkilöt valittiin vasta kokouksen jälkeen. Tämä huomioiden on toiminnanjohtaja lähettänyt kattavan tietopaketin neuvoston toiminnasta edustajille. Syyskokous on tärkeä tilaisuus saada uusille edustajille tietoa toiminnasta.

Syyskokous 2021

Tornionlaakson neuvoston syyskokous pidettiin alustavasta suunnitelmasta poiketen 25. marraskuuta etäkokouksena. Alkuperäinen suunnitelma oli pitää kokous Muoniossa yhdistäen hallituksen kokouksen 24. marraskuuta ja järjestämällä yhteisen illallisen hallituksen ja neuvoston jäsenten kanssa. Koronatilanteen äkillinen heikentyminen kuitenkin siirsi fyysisen kokouksen vuodelle 2022. Syyskokoukseen osallistui 19 (31) neuvoston jäsentä ja 4 hallituksen jäsentä sekä 6 seminaarin puhujaa.

Lyngenin eli Yykeän kunnan virallinen hakemus ei ehtinyt tulla ennen neuvoston syyskokousta, mutta neuvosto päätti, että asia käsitellään heti kun Lyngenin kunta ottaa asian tiimoilta yhteyttä. Varsinaisen kokouksen jälkeen oli vuorossa seminaari, jossa esiteltiin rajakunnissa tapahtuvaa hanketoimintaa, tulevia hankesuunnitelmia sekä Rajajokikomission toimintaa.

Tornionlaakson neuvoston edustajat

RUOTSI	Varsinainen		Varajäsen
Haaparanta	Johannessen Inga-Lisa		Haara Marléne
	Kerttu Perarne	(2)	Olsson Niklas
	Wikberg Lars-Erik	(2)	
Övertorneå	Mörtberg Tomas	(2)	Vedestig Tomas
	Omark Knut	(1)	Wälivaara Anders
	Kemppainen Roland	(2)	Savilahti-Häggbo Inga
Pajala	Hammarstöm Ulrica	(2)	Johdet Åke
	Gramner Leif		Lundholm Irene
	Sköld Anita	(2)	
Kiiruna	Niva Mirja	(1)	Alatalo Sven-Ove
	Thylin Ruth		Niva Bengt (1)
	Haara Hugo		Stridsman Sten
NORJA	Varsinainen		Varajäsen
Storfjord	Kultima Tuula	(1)	Nilsen Anne-Marie
	Geir Eriksen		Viik Inga Pirita
Kåfjord	Mo Lisa Katrine	(1)	Pedersen Stian
	Eriksen Einar	(2)	Steinlien Even
Nordreisa	Olsen Terje	(1)	Hestdal Sigrun
	Dyrstal Ragnhild		Rundhaug Fred Erlend
SUOMI	Varsinainen		Varajäsen
Tornio	Alatalo Hannu (2017-2021)	(1)	Auniola Vilho (2017-2021)
	Rauvala Kaisa (2017-2021)	(1)	Matilainen Reeta (2017-2021)
	Juntura Sari	(2)	Pukero Päivi
	Kankaanranta Martti	(1)	Peurasaari Piritta
	Ponkala Markku	(1)	Katajamaa Markku
Ylitornio	Mäki Kalevi (2017-2021)	(1)	Angeria Jari (2017-2021)
	Vakkuri Vuokko (2017-2021)	(1)	Knuuti Tommi (2017-2021)
	Lauri-Oja Tanja	(1)	Knuuti Tommi
	Ollikkala Jouni	(1)	Sandqvist Tuomas
Pello	Aska Kalervo (2017-2021)	(1)	Kovalainen Anna-Mari (2017-2021)
	Juuso Johannes (2017-2021)		
	Niva Teuvo	(1)	Aska Kalervo
Kolari	Risku Tapani	(1)	Kauppi Katja
	Nordberg Esa (2017-2021)		Äkäslompolo Marko (2017-2021)
	Rundgren Oiva (2017-2021)		Niittyranata Tapio (2017-2021)
	Koivumaa Johanna	(1)	Lipponen Mikko
Muonio	Lakso Risto		Mäkinen Aimo
	Niemelä Juha	(2)	Silén Sakari (2017-2021) / Pöyhtäri-Trøen Priitta
	Hietala Kosti (2017-2021)		Jauhojärvi Aki (2017-2021)
Enontekiö	Mikkola Johanna	(1)	Jauhojärvi Aki
	Alatörmänen Seppo (2017-2021)		
	Rousu-Karlsen Elina (2017-2021)	(1)	Kurkela Outi (2017-2021)
	Laakkonen Janne	(1)	Palojärvi Leena
	Labba Virpi	(1)	Keskitalo Kalevi

Tornionlaakson neuvoston hallitus

Hallituksen tehtävänä on toimia Tornionlaakson neuvoston strategian puitteissa tehtävän yhteistyön aktiivisena ja edistävänä voimana, vastata vuotuisesta toiminnasta ja sen seurannasta, sekä tarvittaessa työryhmien asettamisesta. Hallitus on myös vastuussa taloudellisista kysymyksistä ja tiedottamisesta kunnille ja muille toiminnan piiriin lukeutuville. Neuvosto nimittää hallituksen, johon kuuluu yksi jäsen jokaisesta jäsenkunnasta. Hallituksen jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Vuosikokous 9.6.2021 uudelleen valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Eero Ylitalon Pellosta ja varapuheenjohtajaksi uudelleen valittiin Bernt Eirik Isaksen Lyngstad Kåfjordista.

Tornionlaakson neuvoston hallituksella oli viisi kokousta vuonna 2021; 27. tammikuuta, 24. maaliskuuta, 5. toukokuuta, 28. syyskuuta ja 24. marraskuuta. Kaikki kokoukset pidettiin koronapandemian vuoksi etäyhteydellä. Osallistuminen sulkeissa.

RUOTSI	Varsinainen		Varajäsen	
Haaparanta	Tornberg Sven	(2)	Westman Bengt	(4)
Övertorneå	Mörtberg Tomas	(5)	Grape Robert	
Pajala	Gramner Leif		Hammarstöm Ulrica	(4)
Kiiruna	Selberg Gunnar		Arne Esberg	
NORJA	Varsinainen		Varajäsen	
Storfjord	Geir Varvik	(3)	Heiskel Inger	
Kåfjord	Lyngstad Isaksen Eirik Bernt	(3)	Pedersen Margrethe Britt	
Nordreisa	Nyvoll Hilde	(4)	Skjønsfjell Karl-Gunnar	
SUOMI	Varsinainen		Varajäsen	
Tornio	Kangastalo Sampo	(4)	Pelttari Pekka / Rainio Olli	(1)
Ylitornio	Melaluoto Tapani / Pihlajamäki Maija	(2) (1)	Kangas Markku / Ollikkala Jouni	(1)
Pello	Ylitalo Eero	(5)	Laitamaa Kaisu	
Kolari	Haapala Hannu	(3)	Möykkynen Nina-Maria / Kaunismaa Katja	(1) (1)
Muonio	Enbuska-Mäki Laura / Rantakokko Katri	(4)	Huhtamäki Hannaleena / Pinola Matti	
Enontekiö	Rantapelkonen Jari	(1)	Kultima Elli-Maija / Palojärvi Leena	

Kempainen Roland, Tornionlaakson neuvoston puheenjohtaja (5)

Kanslia

Toiminnanjohtaja Tuula Ajanki vastaa neuvoston toiminnan toteuttamisesta strategian ja taloussuunnitelman toimenpiteiden mukaisesti, raportoiden hallitukselle säännöllisesti. Talouspalvelut on ulkoistettu. Kanslia valmistelee hallituksen ja neuvoston kokoukset ja toteuttaa niiden päätökset. Kanslia vastaa kontakteista viranomaisiin, instituutioihin sekä yhteistyökumppaneihin.

Toimintavuonna 2021 on toiminnanjohtaja käyttänyt merkittävästi työpanosta hankehakemusten tekemiseen sekä rekrytointiprosessiin. Alustavana suunnitelmana oli hakea Leader rahoitusta sekä Suomesta että Ruotsista, mutta lopulta päädyttiin hakemaan rahoitus vain Ruotsin Leaderistä ja Tornionlaakson neuvosto käyttää omaa pääomaa toisen henkilön palkkaamiseen. Kanslia on myös vastannut koko rekrytointiprosessin suunnittelusta ja toteutuksesta. Kanslian tehtävä Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien välisessä hankeyhteistyössä on tiedottaminen ja aloitteiden tekeminen sekä rajakuntien välisen yhteistyön kasvun ja kehityksen edistäminen.

Työryhmät Infrastruktuurityöryhmä

Infrastruktuurin kehittämiseen on toiminnanjohtajan tueksi perustettu infrastruktuurityöryhmä, jossa jäseniä on jokaisesta kolmesta maasta. Työryhmällä ei vuonna 2021 ole ollut omia kokouksia, asioista on keskusteltu hallituksen kokousten yhteydessä sekä sähköpostitse.

Infrastruktuurityöryhmän jäsenet

Ruotsi	Haaparanta	Wigren Göran
	Övertorneå	Kemppainen Roland
Norja	Storfjord	Varvik Geir
	Kåfjord	Lyngstad Isaksen Eirik Bernt
Suomi	Tornio	Kangastalo Sampo
	Enontekiö	Alatörmänen Seppo

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä

Korona pandemia on rajoittanut työryhmän toimintaa, fyysisiä kokouksia tai tapahtumia ei ole voinut järjestää. Tästä huolimatta on selvää, että työryhmän työ on ollut tuloksetta. Työryhmä on pitänyt vuonna 2021 neljä kokousta, 26. tammikuuta, 13. huhtikuuta, 17. syyskuuta sekä 16. marraskuuta, osallistumiset sulkeissa. Näiden lisäksi toiminnanjohtajalla on ollut useita palaveria työryhmän puheenjohtajan kanssa Leader hakemukseen sekä projektipäällikön että kulttuurikoordinaattorin rekrytointeihin liittyen.

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmän jäsenet

Ruotsi	Haaparanta	Marttinen Pia	(4)
		Lakkala Anu	(4)
	Övertorneå	Keisu Lampinen Annika	(3)
	Pajala	Funck Johanna	(4)
	Kiiruna	Isaksson Birgitta	(1)
Norja	Storfjord	Rolund Malin	
		Figenschau Maria	(1)
		Skjelnes Mattila Silja	(1)
		Sørum Line	
	Kåfjord	Hovland Rennestraum Kjersti	(3)
Suomi	Nordreisa	Olsen Vivien	(1)
		Båtnes Johanne	
		Fjære Jan	
	Tornio	Heljala Minna (1) / Kallio-Seppä Titta	(2)
		Alamartimo Marko	(3)
		Barria Noora	(1)
	Ylitornio	Kantomaa Laura	(4)
	Pello	Askonen Iina	(4)
		Kallioinen Miia	(3)
		Ylisaukko-Oja Harry	
Kolari	Möykkynen Nina-Maria		
	Satokangas Kyösti (2) / Tolonen Sirpa	(1)	
Muonio	Alatalo Marja (1) / Paula Löppönen		
	Kylä-Kaila Kaisa	(1)	
Enontekiö	Nurmi Heli	(2)	

Tulevaisuudessa on mahdollista perustaa erillinen elinkeinotyöryhmä, mutta juuri nyt hallitus ja toiminnanjohtaja näkevät, että resurssit tulee kohdentaa kulttuuriin ja matkailuun. Tämä edistää myös yrittäjyyttä yleisellä tasolla.

Pohjoismaiden ministerineuvoston rajakomitea

Tornionlaakson neuvosto on Pohjoismaiden ministerineuvoston nimeämä julkinen rajayhteistyöelin. Tornionlaakson neuvosto saa taloudellista tukea raja-alueelliseen yhteistyöhön samaan tapaan kuin muutkin pohjoismaiset raja-alueet.

Ministerineuvoston sopimuskausi kattaa vuodet 2021-2024. Raamisopimus toimii Tornionlaakson neuvoston toimintasuunnitelman runkona. Tornionlaakson neuvoston rahoitus pysyi uudella sopimuskaudella samalla tasolla kuin aiemmin. Ministerineuvoston rahoitus vuodelle 2021 oli noin 710 000 SEK eli noin 70 000 € (512 000 DKK), josta 555 000 SEK oli suunnattu hallintoon ja perustoimintaan ja 155 000 SEK projektityöskentelyyn.

Toiminnan arviointi

Pohjoismaiden ministerineuvosto teettää säännöllisin väliajoin selvityksen rajakomiteoiden toiminnasta. Ministerineuvosto on kartoittanut rajakomiteoiden työtä ja rahoitusta konsulttitoimisto WSP loppusyksyllä 2021 toteuttamien haastattelujen kautta.

Pohjoismaiden neuvoston kasvu ja kehitys valiokunnan jäsenet ovat lähettäneet kaikille rajakomiteoille syksyn 2021 aikana kuulemiskirjeen. Kuulemiskirjeessä pyydetään tietoja tällä hetkellä käynnissä olevista välttämättömistä aktiviteeteista, jotka ovat linjassa Pohjoismaiden neuvoston tavoitteiden kanssa sekä uusista aktiviteeteistä, jotka raja-alueen ja pohjoismaisesta perspektiivistä ovat merkittävimpiä käynnistää suhteessa pohjoismaiseen visioon. Vastaamisaika on noin kolme kuukautta, ja toiminnanjohtaja on lähettänyt Tornionlaakson neuvoston lausunnon Ruotsin valtiopäivien kautta sekä suoraan Pohjoismaiden ministerineuvostolle Tanskaan 16. joulukuuta 2021.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON PERUSTOIMINTA

Tornionlaakson neuvoston strategia

Tornionlaakson neuvoston strategian mukainen työ toteutetaan Tornionlaakson neuvoston strategisen toimintasuunnitelman 2021 – 2023 sekä talouden toimintasuunnitelman 2021-2024 mukaisesti.

Tornionlaakson neuvoston strateginen toimintasuunnitelma 2020 - 2021

- Tavoitteellinen työskentelytapa, helpompi nähdä ja mitata tulokset sekä tarvittaessa muuttaa toimintatapaa.
- Resurssien jakaminen, priorisointi kolmelle eri tasolle. Pitkän, keskipitkän ja lyhyen tähtäimen tavoitteet.
- Työryhmien uudistaminen ja jäsenkuntien sitouttaminen työhön antavat asiantuntijuutta ja tukevat toiminnanjohtajan työtä.
- Resurssien jakaminen, yhteistyö ja verkostojen hyödyntäminen.
- Määrätietoinen työ ja panostus lisäresurssien palkkaamiseksi.

Rajat ylittävän yhteistyön tavoitteet ja toimintatapa

Infrastruktuurin kehittäminen → Infrastruktuurityöryhmä
Yritys- ja matkailuyhteistyön kehittäminen → Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä
Kulttuurin vahvistaminen → Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä
Koulutusyhteistyön kehittäminen → Pilottialue Tornionlaakso

Pilottialue Tornionlaakso, toiminnan kärki 2020-2021

1. Yhteinen työmarkkina-alue
 - Laajemmat mahdollisuudet raja-alueiden asukkaille, elinkeinoelämälle ja kunnille.
 - Erityisoikeuksia asukkaille, toimii myös kuntamarkkinointina, houkuttelee uusia asukkaita, kolmen maan edut konkreettisella tavalla.
 - Tavoitteellinen työskentelytapa pilottialueen aseman saavuttamiseksi.
 - Voi sisältää nk. rajapassin, joka varmistaa liikkuvuuden ja jokapäiväisen elämäntavan asukkaille, elinkeinoelämälle ja julkiselle sektorille työssäkäynti- ja/tai raja-alueilla myös poikkeustilanteiden aikana.
2. Sisältää elinkeinoelämän, viranomaisyhteistyön kuten työmarkkinatoimenpiteet ja poliisiyhteistyön sekä koulutuksen ja terveydenhuollon.

Pilottialue Tornionlaakso pohjautuu Pohjoismaiseen verosopimuksen (SopS 26/1997), jossa sovelletaan rajankävijäsäännöstä palkkatuloon silloin, kun henkilö asuu Suomen ja Ruotsin tai Suomen ja Norjan väliseen maarajaan rajoittuvassa kunnassa ja työskentelee samaan maarajaan rajoittuvassa kunnassa toisessa valtiossa.

Tornionlaakson neuvosto on tehnyt aktiivista vaikutustyötä rajakuntien liikkuvuuden turvaamiseksi poikkeustilanteissa. Rajayhteisö (voimassa 19.8.2020-26.1.2021 sekä 28.12.2021 alkaen) on ainutlaatuinen käsite koko Pohjoismaissa. Päätös antaa rajakuntien asukkaille mahdollisuuden käydä ostoksilla, työskennellä, harrastaa ja elää niin normaalia elämää kuin se vallitsevassa pandemiatilanteessa on mahdollista.

Tornionlaakson neuvoston strategisena tavoitteena on yhdistää jäsenkuntien edunvalvonta alueellisilla ja kansallisilla tasoilla. Tämä toteutetaan Pilottialue Tornionlaakso -päähankkeen kautta, jossa edunvalvonta keskittyy Lapin, Norrbottenin ja Tromssan alueen kansanedustajiin, alueisiin, alueellisiin toimijoihin, ministeriöiden poliittiseen johtoon sekä keskeisiin viranviranomaisiin.

Edunvalvonta ja viestintä

Tornionlaakson neuvoston rooli ja merkitys alueen edunvalvojana ja asiantuntijaorganisaationa on kasvanut vuosina 2020 – 2021 koronapandemian aikana. Tornionlaakson neuvoston hallitus on syksyllä 2021 päättänyt panostuksesta kohdennettuihin ministeri- ja viranomaistapaamisiin kaikissa kolmessa maassa, sekä samalla laajempaan näkyvyyteen, jolla nostetaan esiin Tornionlaakson asemaa kolmen maan solmukohdassa tarjoten kolmen maan mahdollisuudet. Tornionlaakson neuvosto haluaa saada päättäjät ymmärtämään, että kysymys on kolmen maan alueella olevasta yhteisestä työmarkkina- ja talousalueesta, jolloin kansalliset päätökset väistämättä koskettavat myös naapurimaita.

Ministerivierailut kesäkuu ja lokakuu

Tornionlaakson neuvosto järjesti yhdessä Haaparanta-Tornion ja Pohjoiskalotin Rajaneuvonnan kanssa 9. kesäkuuta 2021 Yhteinen Tornionlaaksomme -digitaalisen keskustelutilaisuuden. Tilaisuus pidettiin heti Tornionlaakson neuvoston vuosikokouksen jälkeen. Mukana paneelikeskusteluissa olivat Suomen ja Ruotsin pohjoismaiset yhteistyöministerit Tomas Blomqvist ja Anna Hallberg, rajaesteneuvoston Suomen ja Ruotsin edustajia, maakuntajohtajat Lapin liitosta ja Troms-Finnmarkista, kauppakamareiden edustajat Suomesta ja Ruotsista sekä Tornionlaakson neuvoston edustajia. Paneelikeskusteluiden aiheena oli raja-alueen elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen sekä tiiviimpi rajat ylittävä yhteistyö tulevaisuudessa.

Suomen ja Ruotsin sisäministerit Maria Ohisalo sekä Mikael Damberg vierailivat Tornionlaaksossa 19. lokakuuta 2021. Vierailun yhteydessä allekirjoitettiin Suomen ja Ruotsin rajakuntien välinen poliisiyhteistyösopimus. Vierailu järjestettiin yhteistyössä Haaparanta-Tornion rajayhteistyökehittäjän kanssa. Sisäministeri Maria Ohisalo sanoi vierailun yhteydessä pidetyssä kokouksessa, että Tornionlaakson alue on verrattavissa Ahvenanmaahan, ja että alue tarvitsee samankaltaista edunvalvontaa ja kontaktia ministeriöön. Tornionlaakson neuvosto on oikea ainoa organisaatio tähän tehtävään, koska meillä on käytännön konkreettiset kokemukset ja osaaminen kolmen maan raja-alueelta. Tämä on neuvoston jäsenkunnille merkittävä asia. Jotta Tornionlaakson neuvosto voi vastata sille tarjottuun rooliin, täytyy yhden ihmisen organisaatiota kehittää ja resursseja kasvattaa.

Varautuminen mahdollisiin uusiin poikkeustilanteisiin

Pandemian jatkuminen on myös osoittanut sen, että Pilottialue Tornionlaaksoa tarvitaan mahdollisiin tuleviin poikkeustilanteisiin valmistautumiseen. Tornionlaakson neuvosto on aktiivisesti pitänyt yhteyttä viranomaisiin ja päättäjiin, mutta vielä aktiivisempaa otetta kaivataan. Sisäministeri Ohisalo esitti 19.10.2021 vierailun aikana konkreettisena toimenpiteenä oman yhteyshenkilön nimeämisestä sisäministeriöön. Näin Tornionlaakson asiat ohjautuisivat kootusti saman henkilön pöydälle.

Toiminnan laajentamisessa on järkevää hyödyntää olemassa olevia rahoitusohjelmia, ja pyrkiä jalkauttamaan yhteistä strategiaa Tornionlaakson neuvoston alueella hanketoiminnan kautta. Suoran edunvalvonnan rinnalle tarvitaan rajat ylittävän yhteistyön rakentamista. Tornionlaakson neuvosto on jo selvittänyt uuden Interreg Aurora -rahoituksen "Better cooperation governance" toimenpiteen soveltuvuuden rajat ylittävän yhteisen strategian suunnittelua ajatellen. Tavoitteena on vuonna 2022 olla valmistelemassa hanketta, jonka tarkoitus on saada pohjoisen alueen viranomaiset yhdessä miettimään miten parantaa rajat ylittävää yhteistyötä, miten voidaan varautua mahdollisiin uusiin poikkeustilanteisiin ja miten rakennetaan myös päättäjien mielestä luotettava asiantuntijaverkosto vastaamaan alueen erityislaatuisiin tarpeisiin.

Tulokset

Helmikuussa 2021 Norrbottenin Länsstyrelsen otti yhteyttä Tornionlaakson neuvostoon ja halusi tietää Ruotsin rajoitusten vaikutuksista Suomen rajakuntiin. Hyvä keskusteluyhteys on säilynyt, ja Tornionlaakson neuvoston hallituksen puheenjohtaja Eero Ylitalo kutsuttiin tapaamaan Ruotsin kuningasparia Luulajaan 26. syyskuuta 2021.

Lapin rajavartiolaitos sekä Länsi-Suomen merivartiosto ovat tiivistäneet keskusteluyhteyttä Tornionlaakson neuvoston kanssa. Helmikuun 22. päivä 2021 järjestettiin ensimmäinen Suomen viranomaisten sisäinen palaveri rajatilanteesta.

Suomen sisäministerin esitys Tornionlaakson alueen vertaamisesta Ahvenmaahan sekä oman yhteyshenkilön nimeäminen sisäministeriöön.

Ministeri Ohisalon delegaation näkemys siitä, että Tornionlaaksolla on juridinen tausta pilottialueelle huomioiden kolme jo nyt olemassa olevaa pohjoismaista yhteistyösopimusta, jotka käsittävät Tornionlaakson rajakunnat. Esitys palaverista Työ- ja elinkeinoministeriön sekä kuntaministerin kanssa.

Suomen yhteistyöministeri Thomas Blomqvist sanoi 18. marraskuuta Oulussa pidetyssä raja-alueiden foorumissa, että kesäkuussa pidetyn tilaisuuden jälkeen hän ymmärsi miten suuresti Tornionlaakson asukkaat ja elinkeinoelämä ovat kärsineet pandemian aikaisista rajoituksista.

Lapin ja Norrbottenin kansanedustajien vaikuttamistyö, kansanedustaja Kaisa Juuso ja kansanedustaja Linda Modig ovat nostaneet Pilottialue Tornionlaaksoa esiin ja kysyneet ovat hallitukset valmiita tekemään alueellisia päätöksiä raja alueelle. Joulukuussa 2021 näemme että uuden Omikron -variantin levitessä kummankin maan hallitukset ottavat paremmin huomioon raja-alueen poikkeukselliset olosuhteet. Ruotsin hallitus on huomionnut poikkeuksina rajatyöntekijät, rajat ylittävät perhesuhteet sekä lyhyet päivittäiset vierailut. Suomen hallitus on 28.12. uudelleen ottanut käyttöön rajayhteisön määritelmän ja laajentanut sen käyttöaluetta koskemaan Ahvenamaata ja Norrtäljää.

Haku SuomiAreenan järjestäjäksi

Tornionlaakson neuvosto on panostanut viestintään, osana tätä on kartoitettu mahdollisuuksia osallistua SuomiAreenaan, Ruotsin Almedaleniin sekä Norjan Arendalsukaan vuonna 2022.

Joulukuun puolivälissä tuli tieto, että Tornionlaakson neuvoston hakemus "On aika suunnata katse pohjoiseen ja aidosti Pohjoismaista yhteistyötä tekevään Tornionlaaksoon" on hyväksytty mukaan SuomiAreena 2022 tapahtumaan. Tornionlaakson neuvosto järjestää oman paneelikeskustelun, johon olemme haastaneet Suomen Työ- ja elinkeinoministeriön. Keskustelun tavoitteena on mm. selvittää voidaanko helpottamalla työntekijöiden mahdollisuutta työllistyä olla tukemassa yhteistä Pohjoismaista visiota siitä, että Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Tämä kaikki olisi mahdollista tekemällä Tornionlaaksosta pilottialue ja Pohjoismaisen yhteistyön edelläkävijä.

Infrastruktuurin kehittäminen, Infrastruktuurityöryhmä

Tornionlaakson neuvoston infrastruktuurityöryhmä muodostuu 6-7 asiantuntijasta kaikista kolmesta maasta. Tehtävänä on tehostaa edunvalvontaa välittäen tietoa Suomen, Ruotsin ja Norjan päättäjille Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien yhteisistä tarpeista sekä kerätä tietoa siitä, miten edunvalvontaa tulee toteuttaa kussakin maassa. Jotta harvaan asutuilla alueilla viihdytään, tulee alueen tarjota infrastruktuurin lisäksi aktiviteetteja, kulttuuria sekä harrastusmahdollisuuksia. Näillä toimenpiteillä Tornionlaakson neuvosto tukee pohjoismaista yhteistyötä sekä visio 2030 tavoitteita.

Ajankohtaista 2021

Infrastruktuurityöryhmä seuraa tarkoin Suomen hallituksen arktisen politiikan strategiaa, linja muuttui vuonna 2021, nyt puhutaan ainoastaan ratayhteydestä Pohjois-Ruotsin liikennekäytäviin ja Narvikiin. Erittäin tärkeitä huomioiden isot satsaukset EU:n suuntaan; Tornio-Laurila sähköistämisen eteneminen, Tornio-Haaparannan junayhteys, Suomen arktinen strategia sekä Suomen ja Ruotsin 12-vuotiset liikennesuunnitelmat, TENT-T verkon laajentuminen, Pohjois-Ruotsin liikennekäytävät ja yhteys Narvikiin.

Näillä on iso vaikutus mm. siihen, miten TLN jatkaa edunvalvontaa koskien omassa strategiassa olevaa Kolari-Skibotn ratayhteyttä; Narvikin sataman ja Kiiruna-Narvik ratayhteyden kapasiteetit ovat rajalliset. On myös edelleen tärkeitä tehostaa edunvalvontaa VT21 liittyen. Näiden lisäksi Pajalan, Kemi-Tornion ja Enontekiön lentokenttien tilannetta seurataan. Suunnitteilla oli elinkeino- ja infrastruktuuriseminaarin järjestäminen syksyllä 2021, aiheina alueen elinkeinotilanne, mittavat panostukset Ruotsin Norrbottenissa mutta myös Suomen Lapissa ja Norjassa sekä näihin liittyen infrakysymykset; ratayhteydet, alueen lentokenttien tilanne sekä valtatie 21. Koronapandemiasta johtuen seminaari siirrettiin kesälle 2022 Arena Tornionlaakso -tapahtuman yhteyteen viikolle 23.

Tulokset

Työryhmä on keskustellut Suomen Väyläviraston luonnoksesta vuosien 2022–2029 väyläinvestoinneiksi ja jättänyt lausunnon Suomen VR:n ostettavasta henkilöjuna liikenteestä vuosille 2022 – 2030. Marraskuussa 2021 työryhmä on päättänyt tehdä yhteisen lausunnon Ruotsin kansalliseen liikennejärjestämisuunnitelmaan 2022-2033.

Kulttuurin ja matkailun kehittäminen, Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmässä on 25 jäsentä ja työryhmällä on ollut neljä varsinaista kokousta vuoden 2021 aikana. Kulttuuri- ja matkailutyöryhmällä on oma budjetti, ja työryhmä tekee hallitukselle esityksiä oman budjetin raameissa. Kaikilla jäsenkunnilla on edustus Tornionlaakson neuvoston kulttuuri- ja matkailutyöryhmässä. Säännöllisten kokoontumisten, kulttuuristipendien ja vuosikirjan kautta toteutetaan rajat ylittävää kulttuurivaihtoa Ruotsin, Norjan ja Suomen välillä. Työryhmän työn merkitys on korostunut entisestään. Toiminta on ollut erittäin aktiivista, ja esim. kulttuuristipendien arvioinnin yhteydessä laaja osaaminen ja tuntemus eri maista on arvokasta.

Tulokset

Työryhmän työn tuloksena Tornionlaakson neuvosto on jättänyt Leader hankehakemuksen kesäkuussa 2021, lopullista päätöstä odotetaan vielä, käsittelyajat ovat pidentyneet korona pandemian vuoksi. Työryhmän näkemyksen perusteella on myös saatu hallitukselta ja neuvostolta hyväksyntä kulttuurikoordinaattorin palkkaamiseksi hankkeeseen tulevan projektipäällikön työpariksi. Tornionlaakson neuvoston alue on laaja, 13 kuntaa ja kolme maata. On selvää, että alue on iso yhdelle työntekijälle, kun tavoitteena on saada aikaan näkyviä tuloksia ja tehtävää pandemian jälkeen on paljon.

Projektipäällikön ja kulttuurikoordinaattorin rekrytointi

Projektipäällikön tehtävään haki määräaikaan mennessä 12 henkilöä ja kulttuurikoordinaattorin tehtävään 21 henkilöä. Hakemuksista 24 tuli Ruotsista, Suomesta tuli seitsemän hakemusta ja Norjasta kaksi hakemusta. Molempien työsuhteiden kesto on 16 kuukautta. Työpaikka ilmoitukset julkaistiin kaikissa kolmessa maassa, Suomessa ja Norjassa yhteistyössä Eures -neuvojen kanssa. Projektipäällikön palkkauksen ehtona on myönteinen hankepääätös ja kulttuurikoordinaattori odottaa päätöstä virkavapauden alkamisajankohdasta. Valmisteleva työ on kuitenkin tehty vuoden 2021 aikana, ja vuonna 2022 pääsemme toteuttamaan suunnitelmia.

Kulttuuristipendi 2021

Tornionlaakson neuvoston kulttuuristipendien arvo on 60 000 SEK ja stipendin haku aika on vuosittain 1/12 – 31/1. Vuonna 2021 tuli 31 hakemusta, joista 19 Suomesta, 11 Ruotsista ja 1 Norjasta. Kulttuuristipendi jaettiin seuraaville 4 hakemukselle:

- Tanja Andersson & Eva Svaneblom, Kalix (SE)
- Tanssiprojekti m(Other tongue), 15 000 SEK
- Nina Varumo, Stockholm (SE)
- Taivaan valtakuntaa odottaessa – valokuvausprojekti, 15 000 SEK
- PRO-Siika, Tornio (FI)
- Tornionjoen koskikalastuskulttuuri, 13 000 SEK
- Ville-Matti Hannu, Kittilä (FI)
- H:n paikka podcast, 17 000 SEK

Kulttuuristipendin 2022 uudistukset

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä on syksyllä 2021 yhdessä hallituksen kanssa uudistanut stipendin myöntämisperiaatteita. Tavoitteena on tehdä stipendin hakemisesta sekä hakemusten käsittelystä ja arvioinnista helpompaa.

Uudistukset:

- Summa 60 000 SEK jaetaan vähintään kahdelle hakemukselle. Otettava huomioon hakemusta tehtäessä.
- Rajat ylittävä toiminta vähintään kahden maan välillä on vaatimus. Tornionlaakson neuvosto kannustaa rajat ylittävän kulttuuritoiminnan tekemiseen.

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta

Korona pandemiasta johtuen jokavuotinen rajakomiteoiden kokous Kööpenhaminassa 29. tammikuuta pidettiin etänä, kuten myös 3. kesäkuuta sekä 23. elokuuta kokoukset. Tornionlaakson neuvosto on varajäsen yhdessä teemaryhmässä, ja toiminnanjohtaja on osallistunut kahteen etäkokoukseen, keväällä 2021 sekä syyskuussa 2021.

Raja-alueiden foorumi järjestettiin fyysisesti 18.-19. marraskuuta Oulussa. Pohjoismaisen yhteistyön ministeri Thomas Blomqvist oli mukana ja keskusteluissa nousi esiin Tornionlaakson erityinen asema. Tornionlaakson neuvostolla oli oma puheenvuoro, jossa toiminnanjohtaja sai mahdollisuuden kertoa neuvoston toiminnasta Pohjoismaiden ministerineuvoston edustajalle. Päivien aikana saimme myös erittäin arvokasta tietoa käynnissä olevasta rajakomiteoiden toiminnan arvioinnista sekä konkreettisia esityksiä miten voisimme parantaa rajakomiteoiden näkyvyyttä myös Pohjoismaiden neuvoston virkamieskomiteoiden suuntaan. Minsiterineuvoston viestintäosasto selvittää miten rajakomiteoiden sivut saataisiin linkitettyä ministerineuvoston sivuille. Asiaan palataan maaliskuun 2022 kokouksessa Kööpenhaminassa.

Rajaestetyöskentely

Tornionlaakson neuvoston toiminnanjohtaja on Pohjoiskalotin rajaneuvonnan ohjausryhmän jäsen. Yhteistyön kautta jäsenkunnilla on paremmat yhteydet tuoda mahdollisia rajaesteitä esiin sekä saada ajankohtaista tietoa vallitsevista tilanteista. Konkreettinen esimerkki yhteistyöstä on kesäkuussa järjestetty Yhteinen Tornionlaaksomme paneelikeskustelu, jonne Pohjoiskalotin Rajaneuvonta kutsui Rajaesteneuvoston edustajat. Esimerkki yhteistyöstä on myös Pilottialue Tornionlaakso -hanke, johon aloite tuli Pohjoiskalotin Rajaneuvonnan koordinaattori Päivi Koivupalolta kesällä 2019. Taustalla on Pohjoismaiden ministerineuvoston selvitys vuosilta 2012 - 2014. Selvityksen toteuttaja Ramboll esitti tuolloin, että sekä Tornionlaakson että Öresundin alueet hyötyisivät pilottialue kokeilusta.

AEBR (Euroopan raja-alueiden liitto)

Tornionlaakson neuvosto on ollut AEBR:n (Association of European Border Regions) vakituinen jäsen 1990-luvun lopulta lähtien. Tornionlaakson neuvosto ja Bothnian Arc jakavat organisaation jäsenyyden ja niillä on yhteinen hallituspaikka "Executive Committée":ssa. AEBR harjoittaa muun muassa edunvalvontaa, kokemustenvaihtoa sekä tiedottamista. Heillä on myös ollut erilaisia hankkeita, joista jäsenet ovat voineet hakea asiantuntija-apua esimerkiksi rajan liikkuvuuden ongelmien ratkaisemiseen b-solutions ohjelman kautta. Myös opiskelijavaihto on ollut suosittua ennen korona pandemian alkua.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON HANKETOIMINTA

Maailmanperintö Struven ketjun pohjoiset osat

Struven ketju on 1800-luvun alkupuolella rakennettu kolmiomittausketju Pohjoisen jäämeren ja Mustanmeren välillä 2 820 kilometrin pituudelta. Hankkeen tarkoituksena on luoda pohja kestäville, vastuullisille ja vetovoimaisille kulttuuri- ja matkailutuotteille ja oppimiskonsepteille Maailmanperintö Struven ketjuun liittyen, lisäten kulttuuriperinnön tarjontaa Tornio-Haaparanta alueelta Hammerfestiin.

Projektipartnerit ovat Lapin ammattikorkeakoulu (FI), Tornion kaupunki/Tornionlaakson museo (FI) ja Haaparannan kunta (SE) sekä Altan museo (NO). Suomen puolelta osallistuvat myös Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio, Enontekiö ja Ruotsin puolelta Pajala ja Kiruna jossa on aktiivista kehittämistoimintaa. Övertorneå jakaa hankkeen aikana tuotettua tietoa. EU-budjetti on 991 580 EUR ja Norjan budjetti on 478 320 EUR. Tornionlaakson neuvoston rahoitus on 9 806 EUR. Hankeaika: 1.6.2019 – 31.5.2022.

Työpajat matkailun sidosryhmille ja yrittäjille

Hanke järjesti keväällä viiden webinaarin sarjan, jossa käsiteltiin Struven ketjua ja pohjoista aluetamme eri näkökulmista. Työ jatkui syksyllä fyysisten tapaamisten merkeissä, joita järjestettiin Enontekiöllä, Ylitorniolla, Torniossa yhdessä Maupertuis-säätiön kanssa sekä Juoksengissa Pellossa. Osallistujia oli kaikkiaan reilu 100 henkilöä.

Tulevat sukupolvet opin äärellä

Peruskoulujen opettajille tarjottiin tammi-helmikuussa 2021 webinaarisarja ”Haluatko tutkimusmatkailijaksi” -konseptista, jota testattiin Struven Oravivuoren pisteellä Keski-Suomessa jo ennen tätä hanketta. Webinaareihin osallistui opettajia tai muita sidosryhmien edustajia Pajalasta, Kiirunasta, Övertorneåilta, Haaparannalta ja Torniossa. Tornion peruskoulujen kaikki viitosluokkalaisten, noin 300 oppilasta opettajineen siis, kävivätkin syksyllä tutustumassa Alatornion kirkkoon seikkailullisissa merkeissä. Työ muiden maailmanperintökuntien osallistamiseksi jatkuu.

Digitaaliset ratkaisut

Vuoden 2021 lopussa kaksi virtuaalilaseilla tutkittavaa ympäristöä on testausvaiheessa: Struven ketjun pisteiltä otettuihin 360-valokuviin pohjautuva ympäristö sekä Alatornion kirkon tornin 3D-mallinnukseen pohjautuva ympäristö. Struven ketjusta syntyvän kännykkäpelin testaus alkaa tammikuussa 2022 ja peli valmistuu myöhemmin samana vuonna. Infokioski, jossa hyödynnetään kosketusvapaata teknologiaa, on ideointi- ja animointivaiheessa. Ohjelmointi alkaa 2022 ja valmistuu huhtikuuhun mennessä.

My Story – Minun tarinani Revontulentien varrella

Projektin tarkoitus on tukea ja osaamista Revontulentien varrella toimivien (matkailu)yritysten digitaaliseen tarinankerrontaan hyödyntämällä paikalliseen kulttuuriin liittyviä tarinoita. Hanke tukee myös kuntien matkailun markkinointia yhteisen Tornionjokilaakson ja Revontulentien tarinan ja brändin rakentamisessa (esim. Visiotyö: Turun yliopisto, Tulevaisuuden tutkimuslaitos).

Hyödynsaajat ovat matkailun parissa toimivat pienyrittäjät Revontulentien varrelta. Muita kohderyhmiä ovat mm. alueen kunnat ja matkailun parissa toimivat järjestöt / yhdistykset. Projektipartnereita ovat Lapin AMK (FI), Turun Yliopisto tulevaisuudentutkimuslaitos (FI), Pellon kehitys Oy (FI) ja Halti Business Garden (NO). EU-budjetti on 524 622 EUR ja Norjan budjetti on 303 000 EUR. Tornionlaakson neuvoston rahoitus on 5 000 EUR. Hankeaika: 1.2.2020 – 30.9.2022.

Webinaarit ja työpajat

Vuonna 2021 hanke on järjestänyt viisi webinaaria ja kaksi työpajaa. Webinaareihin on osallistunut yhteensä 221 henkilöä, joista 176 naisia ja 45 miehiä. Työpajoihin on osallistunut yhteensä 35 yrittäjää.

Tavoitteet

1. Tukea yrityksiä ja muita matkailualan sidosryhmiä oman liiketoiminnan / markkinoinnin kehittämisessä. Hanke on järjestänyt kaksi työpajaa tukiohjelman osana.
2. Testata ja kehittää uudenlaisia digitaalisia sisältöjä ja markkinointiratkaisuja Revontulentie alueelle (pilotit). Keväällä Lapin AMKin opiskelijat ovat testanneet erilaisia AR sovelluksia ja ohjelmistoja. Syksyllä tuotettiin kaksi digipilottia (mobiilipeli ja mobiilisovellus Tornio Adventure), jotka esitettiin lokakuun työpajassa. Loppudigipilotit ovat suunniteltu keväälle 2022.
3. Viestiä ja jakaa tutkittua tietoa parhaista käytännöistä ja konkreettisista tarinankerronnan digi-ratkaisuista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hanke tuottaa digitaalisen käsikirjan hankkeen loppuun mennessä.
4. Revontulentien yhteisen tarinan ja brändin rakentaminen (visiotyö). Hanke on toteuttanut visiotyön, jonka tulokset ovat visualisoitu ja julkaistu NOR https://issuu.com/lapinamk/docs/nordlysveiens_visjon_2030
FIN https://issuu.com/lapinamk/docs/revontulentien_visio_2030
SWE https://issuu.com/lapinamk/docs/norrskensvagens_vision_2030

Koko hankkeen idea palvelee alueen kestävästä kehityksestä, sillä yhtenä tavoitteena on säilyttää ja ylläpitää alueen kulttuuriperintöä. Hankkeen tavoitteena on luoda, kerätä ja jakaa tarinoita alueen kulttuurista ja perinteistä.

Original Lapland

Tällä hankkeella on lähdetty muodostamaan Tornionlaakson matkailualueella (eli Leader Outokaira Tuottamhan Ry:n, Leader Tunturi-Lappi Ry:n ja Leader Tornedalens 2020 yhdistyksen toiminta-alue) toimivien pienten matkailuyritysten ympärille ja tueksi laatubrändiä sekä verkostoa nimeltä Original Lapland.

Original Lapland on alueen johtavien matkailuyritysten yhteinen tahdonilmaus siitä, mihin suuntaan alueen matkailumarkkinoinnin tulee kehittyä. Original Laplandin tahtotila ja tavoite on kehittyä väylänvartta yhdistäväksi matkailun alueorganisaatioksi rajan molemmin puolin, vastata alueen yhteisestä matkailumarkkinoinnista ja originallapland.com -verkkosivuston kehittämisestä sekä osallistua alueen matkailuyritysten digitaalisen ostettavuuden kehittämiseen.

Hanke on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittama, hanketta hallinnoi Outokaira tuottamhan ry. Kokonaiskustannukset 325 000 EUR, josta EAKR tuen osuus 80 % eli 260 000 EUR (lopun Outokairan Leader-kuntarahaa, Tornionlaakson neuvoston osuus 10 000 EUR ja yksityistä rahoitusta). Hankkeen toteutusaika: 27.10.2020-31.3.2023 (aktiivinen toiminta-aika 4.1.2021-31.12.2022).

Tavoitteet

Hankkeen tarkoituksena on edistää ja tukea yritysten sopeutumista koronan jälkeiseen markkinaan, kasvua ja kansainvälistymistä, parantaa yritysten välistä yhteistyötä sekä lisätä alueen matkailupalveluiden ja matkailupalveluita tukevien palveluiden (esim. käsityö ja luonnontuotteet) vetovoimaisuutta ja tunnettavuutta yhteisen vahvan Original Lapland brändin avulla.

Tulokset

Vuoden 2021 aikana hankkeessa on rakennettu yhdessä mukana olevien yritysten kanssa Original Lapland -brändille laatukriteeristö, vastuullisuuslupaus, visuaalinen ilme, viestintäsuunnitelma sekä toimintamalli, joita voidaan nyt hyödyntää kaikessa kaupallisessa viestinnässä viennin, kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseksi.

Toimenpiteinä ovat olleet erilaiset työpajat verkossa ja livenä, kyselyt sekä haastattelut. Mukana on ollut tähän mennessä 27 yritystä.

Muu hanketoiminta

Tornionlaakson neuvosto on tehnyt yhteistyötä Pohjoiskalotin vähemmistökielten yhteistyöalusta -hankkeen kanssa järjestämällä yhdessä kulttuuriseminaarin 8. kesäkuuta 2021. Seminaari järjestettiin hybriditapahtumana osana Areena Tornionlaakso tapahtumaa. Tornionlaakson neuvosto on avustanut hanketta noin 5 000 EUR:lla kustantaen tulkkaus- ja tekniikkapalvelut, jotka ovat äärimmäisen tärkeitä onnistuneen etäseminaarin järjestämisessä. Seminaari sai erittäin positiivisen vastaanoton, ja yhteistyössä ohjelmasta saatiin kaikkia kolmea aluetta kiinnostava kokonaisuus.

Toiminnanjohtaja Tuula Ajanki on ollut mukana Leder i Samverkan Tornedalen -hankkeen (Yhteiset reitit Tornionlaaksossa) ohjausryhmässä, ja toiminut ruotsalaisten, suomalaisten ja norjalaisten toimijoiden välisenä yhdyshenkilönä.

Doerz Tornionlaakso -alusta

Työ Doerz -alustan osalta käynnistyi keväällä 2020, ja kulttuuri- ja matkailualan asiantuntijoista koostuva työryhmä päätti yhteisesti alustan hankkimisesta marraskuussa. Alustan tarkoituksena on koota eri kulttuuri- ja matkailutapahtumat samalle sivulle. Sivuston nimi on ruotsiksi ja norjaksi Tornedalen ja suomeksi Tornionlaakso. Kohderyhmänä ovat kaikkien rajakuntien asukkaat ja matkailijat sekä muut Tornionlaaksoon tulevat vierailijat, jotka haluavat ainutlaatuisia elämyksiä sekä käydä markkinoilla, taidenäyttelyissä tai muissa kohteissa.

Korona pandemian jatkuminen on hidastanut sivuston käyttöönottoa, mutta sekä kulttuuri- ja matkailutyöryhmä että rekrytointiprosessissa työhaastatteluihin kutsutut henkilöt näkivät yhteisen alustan olevan merkittävä väline kulttuuritapahtumista tiedottamisessa. Toiminnanjohtaja on jatkanut sopimusta edelleen vuodella. Kulttuurikoordinaattori tulee ottamaan tehtäväkseen sivuston tiedottamisen jäsenkunnissa sekä jatkokehittämisen yhdessä kulttuuri- ja matkailutyöryhmän kanssa. Myös Tornionlaakson neuvoston tukemat hankkeet ovat kiinnostuneet yhteisen digitaalisen alustan tuomista mahdollisuuksista.

TALOUS

Vuoden 2021 tulos oli 181 040 (315 818) kruunua. Oma pääoma 31.12.2021 oli 2 490 926 (2 309 886) kruunua. Edellisen vuoden luvut ovat sulkeissa.

Hallitus ja toiminnanjohtaja näkevät Tornionlaakson neuvoston taloudellisen tilanteen erittäin hyvänä.

Toiminnanjohtaja on hyvissä ajoin informoinut sekä hallitusta että tilintarkastajaa siitä, että vuoden 2021 tulos tulee olemaan ylijäämäinen, johtuen korona pandemian vuoksi peruuntuneista työmatkoista, kokouksista ja seminaareista sekä siitä, että kulttuurikoordinaattorin palkkaus siirtyi vuodelle 2022. Tornionlaakson neuvoston vuosikokous on 9. kesäkuuta 2021 hyväksynyt alijäämäisen budjetin vuodelle 2022, jonka tarkoitus on kohdentaa vuosien 2020 ja 2021 ylijäämää kulttuurikoordinaattorin palkkakustannuksiin sekä edunvalvontaa.

TULOSLASKELMA

Tornionlaakson neuvoston taloudellinen tulos sekä tila ilmenevät seuraavista tulos- ja taselaskelmista, sekä tilinpäätöskommenteista:

Tulos			
Summat kruunuina	Kom	2021	2020
Toiminnan tulot	1	1 937 226	1 942 778
Toiminnan kulut	2	-1 756 891	-1 652 410
Toiminnan nettokulut		<u>180 335</u>	<u>290 368</u>
Rahoitustulot	3	5 704	41 186
Korkomenot	4	-4 998	-15 736
Rahoitustuotto		<u>706</u>	<u>25 450</u>
Tulos rahoituserien jälkeen		<u>181 040</u>	<u>315 818</u>
Vuoden tulos		<u>181 040</u>	<u>315 818</u>

TASE

Tase			
Summat kruunuina	Not	2021-12-31	2020-12-31
VASTAAVAA			
Käyttöomaisuus			
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>			
Inventaarit	5	-	-
Käyttöomaisuus yhteensä		-	-
Lyhytaikaiset varat			
Lyhytaikaiset saamiset	6	93 797	94 302
Lyhytaikaiset sijoitukset	7	723 425	723 425
Kassa ja pankki	8	2 109 936	1 801 889
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 927 158	2 619 616
VASTAAVAA YHTEENSÄ		2 927 158	2 619 616
VASTATTAVAA			
(Oma pääoma ja velat)			
<i>Oma pääoma</i>			
Tasapainoitettut ylijäämät	9	2 309 886	1 994 068
Vuoden tulos		181 040	315 818
Oma pääoma yhteensä		2 490 926	2 309 886
<i>Velat</i>			
Lyhytaikaiset velat	10	436 232	309 730
Velat yhteensä		436 232	309 730
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		2 927 158	2 619 616

KIRJANPITOPERIAATTEET JA TILINPÄÄTÖSKOMMENTIT

Kirjanpitoperiaatteet ja tilinpäätöskommentit

Summat kruunuina jos ei toisin ilmoiteta

Yleiset tilinpitoperiaatteet

Tornionlaakson Neuvosto on kuntayhtymä ja sen on siten seurattava kunnallislaisissa määrättyä tilinpitolakia (2018:597).

Arviointiperusteet ym.

Vastaavat on laskettu hankinta-arvoonsa, ellei muuta ole mainittu alla.

Tulojen tilitys

Saadut jäsenmaksut, kansallinen rahoitus ja EU-tuet tilitetään ajalle jolloin ne on saatu kustannuksia vastaten.

Saatavat

Tulot on yksilöllisen erittelyn perusteella merkitty saatavaksi merkityllä erällä.

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa on laskettu tasepäivän kurssin mukaan.

Käyttöomaisuuden poistoperiaatteet

Suunnitellut poistot perustuvat alkuperäisiin hankinta-arvoihin ja hankinnan laskettuun elinikään. Arvonvähennykset tehdään pysyvien arvonalennusten yhteydessä.

Seuraavaia poistoajoja käytetään:

Aineelliset hyödykkeet

Inventaarit

3 ja 5 vuotta

Lyhytaikaiset sijoitukset

Lyhytaikaisetsijoitukset arvioidaan vuositilityslain mukaisesti alhaisimman hankinta-arvon mukaan sekä todellisen arvon mukaan.

Kom 1	Toiminnan tuotot	2021	2020
Jäsenmaksut		1 238 689	1 250 000
Pohjoismaiden Ministerineuvoston projektirahoitus		693 753 4 784	715 187
Valuuttakurssin vaikutukset			-22 409
		<u>1 937 226</u>	<u>1 942 778</u>

Jäsenmaksut jaettuna jäsenkunnittain

Enontekiö		57 587	58 556
Haparanda		144 762	144 628
Kolari		79 244	80 060
Kiruna		67 548	67 094
Kåfjord		61 192	61 594
Muonio		62 661	63 405
Nordreisa		91 816	92 103
Pajala		104 888	103 984
Pello		74 149	75 764
Storfjord		58 536	58 599
Tornio		270 630	275 803
Ylitornio		80 028	82 100
Övertorneå		85 648	86 310
		<u>1 238 689</u>	<u>1 250 000</u>

Kom 2	Toiminnan kulut	2021	2020
Henkilöstökulut		-955 585	-976 463
Materiaali ja ulkopuoliset palvelut		-288 764	-106 586
Muut ulkopuoliset kustannukset		-512 542	-569 361
		<u>-1 756 891</u>	<u>-1 652 410</u>

Kom 3	Rahoitustulot	2021	2020
Korkotulot		388	7 394
Valuuttakurssivoitto		5 316	33 792
		<u>5 704</u>	<u>41 186</u>

Kom 4	Rahoituskulut	2021	2020
Korkomenot		-317	-3 436
Muut rahoituskulut		-4 681	-12 300
		<u>-4 998</u>	<u>-15 736</u>

Kom 5	Inventaarit	2021	2020
<hr/>			
<i>Hankinta-arvot yhteensä</i>			
Vuoden alussa ja lopussa		106 850	106 850
		<hr/>	<hr/>
		106 850	106 850
<i>Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä</i>			
Vuoden alussa ja lopussa		-106 850	-106 850
		<hr/>	<hr/>
		-106 850	-106 850
Poistosuunnitelman mukainen jäljellä oleva arvo vuoden lopussa		-	-

Kom 6	Lyhytaikaiset saamiset	2021	2020
<hr/>			
Jäsensaamiset		-	-
Muut saamiset		75 576	94 302
Ennakkomaksut		18 221	-
		<hr/>	<hr/>
		93 797	94 302

Kom 7	Lyhytaikaiset sijoitukset	<i>Kirjanpidollinen arvo</i>	<i>Markkina-arvo</i>
<hr/>			
Korkoa tuottavat arvopaperit		723 425	727 426

Kom 8	Kassa ja pankki	2021	2020
<hr/>			
Pankkitili		2 109 936	1 801 889
		<hr/>	<hr/>
		2 109 936	1 801 889

Kom 9	Oma pääoma	<i>Tulos</i>
<hr/>		
Tase edellisvuoden päättyessä		2 309 886
Vuoden tulos		181 040
Vuoden lopussa		<hr/>
		2 490 926

Kom 10	Lyhytaikaiset velat	2021	2020
<hr/>			
Hankintavelat		45	7 507
		459	
Muut velat		106 568	72 194
Kertyneet henkilöstövelat		185 001	149 830
Muut siirtovelat		99 204	80 199
		<hr/>	<hr/>
		436 232	309 730

2022-

Eero Ylitalo
Hallituksen puheenjohtaja
Pellon kunta

Tuula Ajanki
Toiminnanjohtaja

Sampo Kangastalo
Tornion kaupunki

Sven Tornberg
Bengt Westmanin kautta
Haaparannan kunta

Maija Pihlajamäki
Ylitornion kunta

Tomas Mörtberg
Övertorneån kunta

Hannu Haapala
Kolarin kunta

Ulrica Hammarström
Pajalan kunta

Katri Rantakokko
Muonion kunta

Gunnar Selberg
Kirunan kunta

Leena Palojärvi
Enontekiön kunta

Geir Varvik
Storfjordin kunta

Bernt Eirik Isaksen Lyngstad
Kåfjordin kunta

Hilde Nyvoll
Nordreisan kunta

Roland Kemppainen
Tornionlaakson Neuvoston puheenjohtaja

Tilintarkastuskertomus on annettu 2022-

Tapio Kostet
Auktorisoitu tilintarkastaja

Tapio Raappana
Auktorisoitu tilintarkastaja,
CGR